T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI | ORTAÖĞRETİM | ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

DİN KÜLTÜRÜ VE ANLAK BİLGİSİ

10. SINIF

I. DÖNEM ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

DİN KÜLTÜRÜ VE ANLAK BİLGİSİ

10. SINIF
I. DÖNEM ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

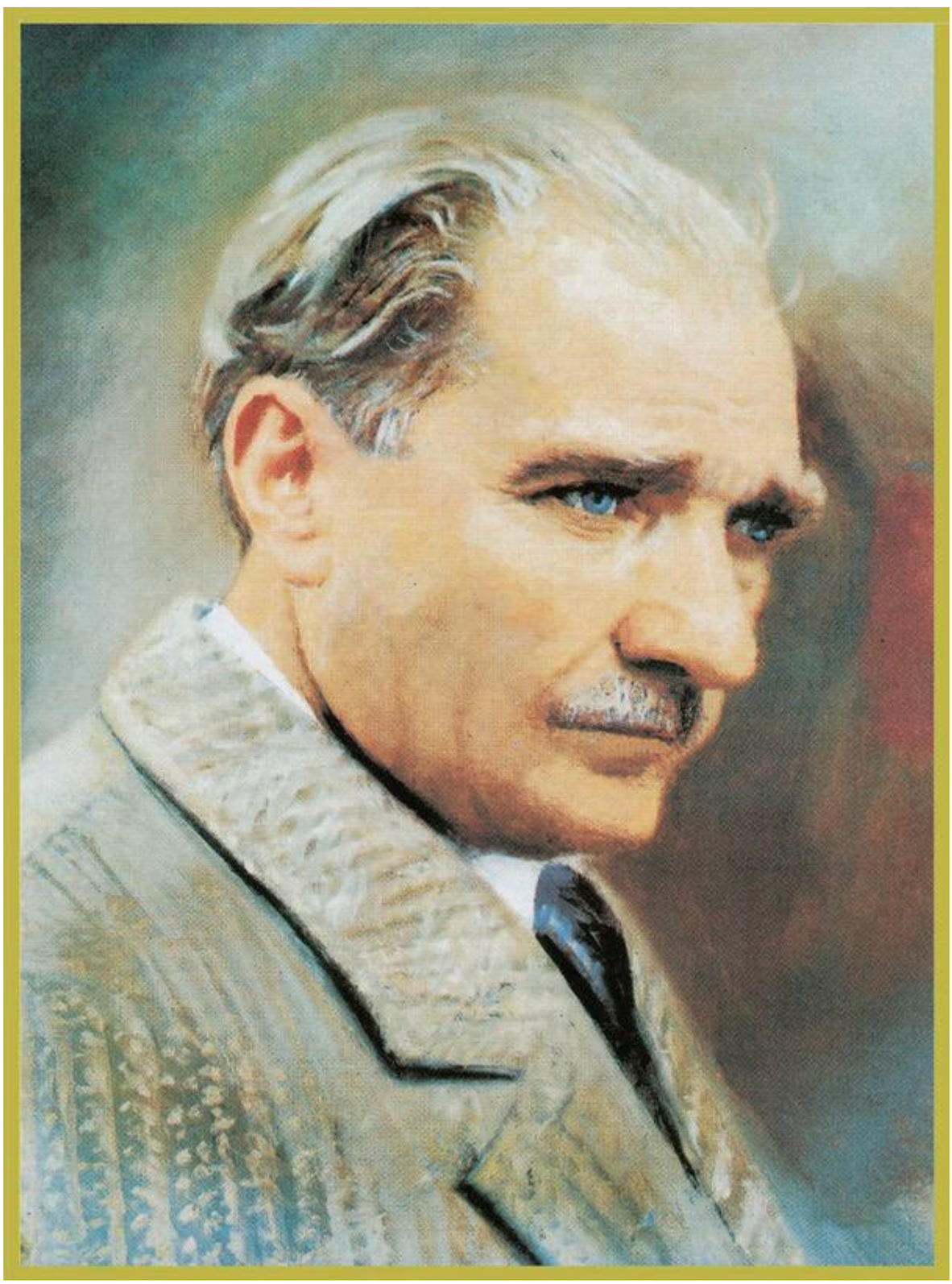

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

DKAB.10.1.1. İslam'da bilginin yerini ve kaynaklarını çözümleyebilme 9

DKAB.10.1.2. Allah-âlem ilişkisini müşahede edebilme 14

DKAB.10.1.3. İsra suresinin 36 ve Mülk suresinin 23. ayetlerinin mesajlarını anlamak için Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme 20

DKAB.10.2.1. Allah'ın (cc) varlığının delillerini müşahede edebilme 26

DKAB.10.2.2. Allah'ı (cc) gereği gibi tanıyabilmek için O'nun isim ve sıfatlarını bağlamına uygun kullanabilme 31

DKAB.10.2.3.Haşr suresinin 22-24. ayetlerindeki mesajları anlamak için Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme 38

DKAB.10.1.1. İslam'da bilginin yerini ve kaynaklarını çözümleyebilme

a) İslam düşüncesinde bilginin yerini ve kaynaklarını inceler.
b) İslam düşüncesinde bilginin yeri ve kaynakları arasındaki ilişkiyi belirler.

DKAB.10.1.1

DOĞRU BİLGİYE NASIL ULAŞIRIZ?

Öğretmen, akıllı tahtaya sosyal medyada kısa sürede binlerce kişi tarafından paylaşılan güncel bir videoyu yansıtır:

GÜNDEM

Yapay zekâ ile hazırlanan bir videoda,

"Aklın bittiği yerde din başlar."

"İnsan, duyu organlarıyla algılayamadığı şeylere sorgulamadan inanmalıdır."

Dinî konularda aklın yeri yoktur."

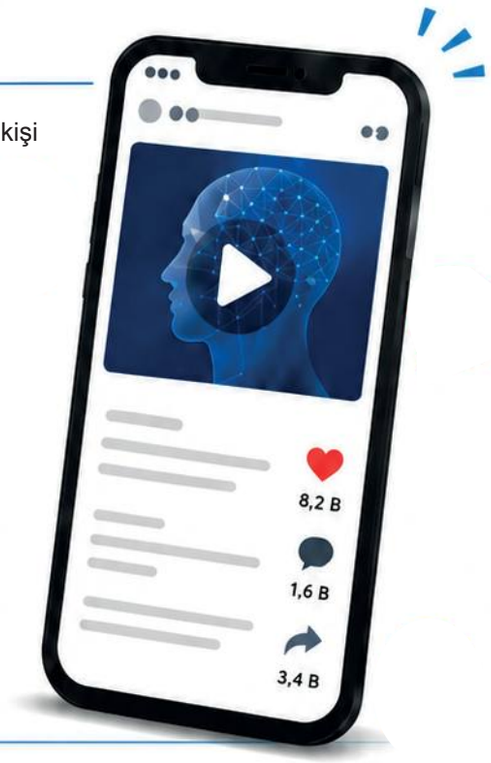

Videoda din, akıl ve duyular arasındaki ilişki hakkında çeşitli iddialar yer almaktadır. Video kısa sürede geniş kitlelere ulaşır. Bazı kullanıcılar bu iddiaların güvenilir dinî kaynaklardan araştırılması ve doğrulanması gerektiğini savunur. Bunun üzerine öğretmen sınıfa şu soruyu yöneltir: "Bir bilginin doğru ve güvenilir olduğuna nasıl karar verebiliriz?" Öğrenciler, doğru bilgiye ulaşmada hangi kaynaklardan yararlanılması gerektiğini tartışmaya başlar.

1. **Haberdeki tartışmadan hareketle, bir bilginin doğruluğunu belirlemede duyuların, aklın ve güvenilir haberin işlevini değerlendirerek aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

   a. Bir öğrencinin videoyu görmesi ve videoda söylenenleri işitmesi, ileri sürülen iddiaları doğru kabul etmesi için yeterli midir? Salim duyuların bilgi edinmedeki işlevini ve sınırlarını dikkate alarak açıklayınız.

   b. Öğrencilerin "Bu iddia kendi içinde tutarlı mı ve güvenilir bir kaynağa dayanıyor mu?" diyerek paylaşımı sorgulamaları, doğru bilgiye ulaşmada hangi bilgi kaynaklarından yararlandıklarını göstermektedir? Açıklayınız.

   c. Videoda din hakkında ileri sürülen iddiaların doğruluğunu belirlemek için yalnızca kişisel düşünceye ve akıl yürütmeye dayanmak neden yeterli değildir? Başvurulması gereken temel kaynakları açıklayınız.

2. Öğrenciler, öğretmenin yönelttiği "İslam'a göre bir bilginin doğru ve güvenilir olduğuna nasıl karar verebiliriz?" sorusuna Kur'an-ı Kerim'den cevap bulabilmek için doğru bilgiye ulaşmayla ilgili ayetleri incelemeye karar verdiler.

a. Aşağıdaki ayetleri inceleyiniz. Her ayetin doğru bilgiye ulaşmada vurguladığı bilgi kaynağını ve doğru bilgiye ulaşmadaki katkısını tabloya yazınız.

"Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp (akıl) bunların hepsi ondan sorumludur." (İsra suresi, 36. ayet)

"Ey iman edenler! Eğer size bir fasık bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın..." (Hucurat suresi, 6. ayet)

"Onlar ayakta dururken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar; göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünürler: 'Rabbimiz! Sen bunu boş yere yaratmadın..." (Al-i İmran suresi, 191. ayet)

Ayet	Vurgulanan Bilgi Kaynağı	Ayetin Verdiği Mesaj
İsra suresi 36. ayet		
Hucurat suresi 6. ayet		
Al-i İmran suresi 191. ayet		

b. İncelediğiniz ayetlerden hareketle İslam'ın doğru bilgi edinmeye, araştırmaya ve düşünmeye verdiği önem hakkında hangi sonuca ulaşabilirsiniz?

c. Haberde dinle ilgili paylaşılan bilgilerin doğruluğunu araştırmak isteyen bir öğrenci, ayetlerde verilen mesajlardan hareketle hangi adımları izlemelidir? Açıklayınız.

3. Öğrenciler, bir bilgiyi değerlendirirken konuya uygun bilgi kaynaklarının kullanılmamasının yanlış veya eksik sonuçlara yol açabileceğini fark ettiler.

Aşağıdaki durumları inceleyiniz. Her durumda gerektiği hâlde kullanılmayan bilgi kaynağını belirleyiniz ve bu eksikliğin doğru bilgiye ulaşmayı nasıl etkileyebileceğini açıklayınız.

Durum	Eksik Bilgi Kaynakları	Sonucu Nasıl Etkiler?
Bir kişi, sosyal medyada anlatılan bir olayın görüntülerini ve olayla ilgili somut verileri incelemeden yalnızca paylaşımın başlığına göre karar veriyor.		
Bir kişi, dinî bir konuda yalnızca kendi düşüncesine göre karar veriyor; Kur'an-ı Kerim'e ve Hz. Muhammed'in (sav) açıklamalarına başvurmuyor.		
Bir kişi, güvenilir kaynaklardan ulaştığı ayet ve hadisleri okuyor ancak bu bilgilerin anlamı, bağlamı ve birbiriyle ilişkisi üzerinde düşünmeden sonuca varıyor.		
Bir kişi, sosyal medyada din hakkında yapılan bir yorumu hangi kaynağa dayandığını araştırmadan ve içeriğinin tutarlılığını sorgulamadan doğru kabul ediyor.		

4. Haberdeki ifadeleri, ayetlerin mesajlarını ve bilgi kaynaklarının işlevlerini inceleyen öğrenciler sosyal medyada karşılaşılan dinî bilgilerin nasıl değerlendirilmesi gerektiğine ilişkin farklı görüşler ileri sürdüler.

Aşağıdaki görüşleri inceleyiniz. Dinî bir bilginin doğruluğunu değerlendirirken konuya uygun bilgi kaynaklarının birlikte ve doğru biçimde kullanılması gerektiğini dikkate alarak en uygun görüşü işaretleyiniz. Seçiminizi ayetlerin mesajlarıyla ilişkilendirerek gerekçelendiriniz.

Ali: Bir dinî bilgi, alanında tanınmış bir kişi tarafından paylaşılmışsa doğru kabul edebilirim. Bu nedenle ayrıca araştırma yapmaya gerek duymam.

Zeynep: Bir dinî bilgiyi doğru kabul etmeden önce güvenilir kaynaklardan araştırır, aklımla değerlendirir ve ulaştığım bilgileri birlikte ele alırım.

Mert: Bir dinî bilgiyi önce kendi aklımla değerlendiririm. Bana mantıklı geliyorsa doğru olduğuna karar veririm, başka kaynaklara bakmam gerekmez.

Elif: Bir dinî bilginin Kur'an-ı Kerim'e veya güvenilir hadis kaynaklarına dayandırılması benim için yeterlidir. Bu nedenle bilginin anlamı ve bağlamı üzerinde ayrıca düşünmeme gerek yoktur.

☐ Ali ☐ Zeynep ☐ Mert ☐ Elif

Gerekçe:

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

DKAB.10.1.2. Allah-âlem ilişkisini müşahede edebilme

a) Allah-âlem ilişkisiyle ilgili merak ettiklerini belirler.
b) Allah-âlem ilişkisiyle ilgili merak ettiklerine dair sorular sorar.
c) Allah-âlem ilişkisiyle ilgili kavramları inceler.
ç) Allah-âlem ilişkisi hakkında inceleme sonuçlarından hareketle çıkarım yapar.

DKAB.10.1.2

FOTOĞRAF SERGİSİ

DOĞADAKİ DÜZEN

Elif'in okulunda, öğrencilerin çektiği doğa fotoğraflarından oluşan "Doğadaki Düzen" temalı bir sergi açılır. Sergide kar tanesi, örümcek ağı, bal peteği, yıldızlı gökyüzü, yaprak damarları ve çiçeklere ait fotoğraflar yer alır. Sergiyi gezen Elif, farklı varlıkları yansıtan bu fotoğrafların ortak bir özelliği bulunduğunu fark eder: Her biri, doğadaki varlıkların belirli bir ölçü, düzen ve uyum içinde oluştuğunu göstermektedir. Fotoğrafları inceledikçe bu düzenin yalnızca güzel bir görüntü sunmadığını, aynı zamanda insanı doğa ve yaratılış üzerinde düşünmeye yönelttiğini anlar.

Görsel Sanatlar öğretmeni öğrencilere şöyle seslenir: Kur'an-ı Kerim'de Allah, insanı göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünmeye davet eder. Siz de bu fotoğraflara yalnızca güzel oldukları için değil, size ne düşündürdükleri açısından bakmaya çalışın. Bazen doğadaki küçük bir ayrıntı, insanın Allah'ın yarattığı âlem hakkında derin düşünmesine vesile olabilir.

Bu sözler Elif'in dikkatini çeker. Doğadaki düzen ile Allah'ın yaratması arasında nasıl bir ilişki bulunduğunu, Allah'ın âlemle ilişkisinin yalnızca yaratmakla mı sınırlı olduğunu ve İslam'ın temel kaynaklarında bu konuda hangi açıklamaların yer aldığını merak etmeye başlar.

1. Elif, öğretmeninin sözlerinden sonra sergideki fotoğrafları yeniden inceledi. Her fotoğrafın Allah'ın yarattığı âlem hakkında farklı mesajlar verdiğini düşündü ve bunların kendisinde oluşturduğu düşünceleri not etmek istedi.

Aşağıdaki fotoğrafları inceleyiniz. Her fotoğrafta dikkatinizi çeken özelliği ve bu fotoğrafın Allah ile âlem arasındaki ilişki hakkında sizde oluşturduğu düşünceyi yazınız.

1 YILDIZLI GÖKYÜZÜ

Dikkatimi Çeken Özellik

.....
.....
.....

Bana Düşündürdüğü

.....
.....
.....

2 KAR TANESİ

Dikkatimi Çeken Özellik

.....
.....
.....

Bana Düşündürdüğü

.....
.....
.....

3 **BAL PETEĞİ**

Dikkatimi Çeken Özellik

.....
.....
.....
.....

Bana Düşündürdüğü

.....
.....
.....
.....

4 **YAPRAK DAMARLARI**

Dikkatimi Çeken Özellik

.....
.....
.....
.....

Bana Düşündürdüğü

.....
.....
.....
.....

DEĞERLENDİRİNİZ

a. İncelediğiniz fotoğrafların ortak özelliği nedir? Açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

DEĞERLENDİRİNİZ

b. Bu ortak özellik Allah ile âlem arasındaki ilişki hakkında size ne düşündürmektedir? Açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

2. Elif, araştırmasına başladığında Allah-âlem ilişkisiyle ilgili birçok kavramla karşılaştı. Bu kavramların konuyu anlamasına yardımcı olacağını düşündü. Dikkatini çeken kavramlardan hareketle cevaplarını arayacağı soruları oluşturmaya başladı.

Aşağıdaki kelimeler arasından Allah-âlem ilişkisini açıklamada öncelikli olduğunu düşündüğünüz üç kavramı seçiniz.

Yaratılış ○ Düzen ○ Kudret ○ Hikmet ○ Âlem ○

İnsan ○ Tefekkür ○ Delil ○ Rab ○ Canlılar ○

Seçtiğiniz her bir kavram ile ilgili birer araştırma sorusu yazınız.

a. .....

b. .....

c. .....

3. Elif, belirlediği kavramlarla ilgili sorularına cevap bulmak için Kur'an-ı Kerim'de yer alan bazı ayetleri incelemeye başladı.

a. Aşağıdaki bilgi kartlarını inceleyiniz. Her bilgi kartının Allah-âlem ilişkisi hakkında size kazandırdığı temel bilgiyi tabloya yazınız.

Bilgi Kartı 1	Bilgi Kartı 2	Bilgi Kartı 3	Bilgi Kartı 4	Bilgi Kartı 5
"Hamd, alemlerin Rabbi Allah'a mahsustur." (Fatiha suresi, 2. ayet)	"Ey insanlar! Siz Allah'a muhtaçsınız. Allah ise her bakımdan sınırsız zengin olandır, övülmeye hakkıyla lâyık olandır." (Fatır suresi, 15. ayet)	"Onlar, Allah'ın başlangıçta yaratmayı nasıl yaptığını, sonra onu nasıl tekrarladığını görmüyorlar mı? Şüphesiz bu, Allah'a göre kolaydır." (Ankebut suresi, 19. ayet)	"Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki rızkı Allah'a ait olmasın..." (Hud suresi, 6. ayet)	… O, sizi yeryüzünden (topraktan) yarattı ve sizi oranın imarında görevli (ve buna donanımlı) kıldı. (Hud suresi 61. ayet)

Bilgi Kartı	Allah-Âlem İlişkisine Dair Ulaştığım Çıkarım
1	.....
2	.....
3	.....
4	.....
5	.....

b. Bilgi kartlarını birlikte değerlendirdiğinizde, Allah'ın âlemle ilişkisinin yalnızca yaratmakla sınırlı olmadığı konusunda hangi sonuca ulaşırsınız? Açıklayınız.

.....

.....

.....

4. Elif, bilgi kartlarını inceledikten sonra bu bilgilerin Allah, âlem ve insanla ilgili farklı yönleri açıkladığını gördü. Aralarındaki ilişkiyi daha iyi görebilmek için bilgileri gruplandırmaya karar verdi.

Fotoğraflardan ve bilgi kartlarından ulaştığınız bilgileri aşağıdaki başlıklara göre sınıflandırınız.

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

DKAB.10.1.3. İsra suresinin 36 ve Mülk suresinin 23. ayetlerinin mesajlarını anlamak için Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme

a) Ayetlerin meallerini bulur.
b) Ayetlerde geçen konu ve kavramları belirler.
c) Ayetleri içeriklerine göre sınıflandırır.
ç) Ayetlerin içerdiği mesajlarla ilgili çıkarım yapar.
d) Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çıkarımlarını kendi cümleleriyle ifade eder.

DKAB.10.1.3

Bilişim etkinlikleri kapsamında okulun konferans salonunda “Yapay Zekâ Çağında Siber Güvenlik ve Dijital Etik” başlıklı bir seminer düzenlenir. Seminere konuşmacı olarak katılan siber güvenlik uzmanı; öğrencilere yapay zekâ teknolojisiyle üretilmiş, gerçeğinden ayırt edilmesi oldukça güç bir “deepfake” (sahte ses ve görüntü) videosu izletir. Videoda tanınmış bir bilim insanı, gerçekte hiç söylemediği yanıltıcı ve aldatıcı ifadeleri kullanıyormuş gibi gösterilmektedir. Videoyu gerçek zanneden bazı öğrenciler şaşırırken bazıları görüntünün doğruluğundan kuşkulanır. Uzman, videonun yapay zekâ kullanılarak oluşturulduğunu açıkladığında salonda kısa bir konuşma başlar. Öğrenciler; günlük hayatta karşılarına çıkan görüntülerin, ses kayıtlarının ve paylaşımların her zaman gerçeği yansıtmayabileceği üzerine farklı görüşler dile getirirler. Bunun üzerine uzman, öğrencilere “Teknoloji, gerçeğinden ayırt edilmesi güç görüntü ve sesler üretebiliyorsa karşılaştığımız her bilgiye güvenebilir miyiz?” sorusunu yöneltir. Bu soru, seminere katılan 10. sınıf öğrencisi Zeynep ile arkadaşlarının dikkatini çeker ve seminer sonrasında da aralarında konuşmaya devam ettikleri bir konu olur. Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni Salih Bey, öğrencilerin seminerle ilgili konuşmalarını sınıfta sürdürdüklerini görünce onların dikkatini İsrâ suresinin 36. ayeti ile Mülk suresinin 23. ayetine çeker.

1. Seminerde karşılaştıkları durumun ardından Zeynep ve arkadaşları, Salih öğretmenin dikkat çektiği ayetleri ele alacakları ilk çalışmaya geçerler.

   Kur’an-ı Kerim meallerinden veya güvenilir dijital kaynaklardan İsra suresinin 36. ayeti ile Mülk suresinin 23. ayetinin meallerini bulunuz ve aşağıdaki ilgili alanlara yazınız.

İSRA SURESİ 36. AYET MEALİ

MÜLK SURESİ 23. AYET MEALİ

2. Zeynep ve arkadaşları, buldukları mealleri sınıfta paylaşırken ayetlerde bazı ifadelerin özellikle öne çıktığını görürler. Salih Öğretmen, ayetlerin vermek istediği mesajı anlamada bu ifadelerin önemli olduğunu belirterek öğrencilerin dikkatini bunlara yöneltir.

Aşağıdaki kavramları inceleyiniz. Soruları ayet meallerinden hareketle cevaplayarak uygun kavramın numarasını ilgili alana yazınız.

1.	**İsra suresinin 36. ayetinde bilgi edinme sürecinde kaçınılması gereken durumu ifade eden kavram hangi kutucukta verilmiştir? ( )**
2.	**İki ayette de insanın bilgi edinme ve bu bilgileri değerlendirme organı olarak zikredilen unsurlar hangi kutucuklarda yer almaktadır? ( )**
3.	**Mülk suresi 23. ayette Allah'ın bize verdiği nimetlere karşı göstermemiz beklenen temel tutum hangisidir? ( )**
4.	**İsra suresinin 36. ayetinde kulak, göz ve kalbin kullanımına ilişkin yükümlülüğü ifade eden kavram hangi kutucukta verilmiştir? ( )**

3. Salih Öğretmen, öğrencilerin iki ayet üzerinde yaptıkları çalışmayı sürdürerek ayetlerin içeriklerini birlikte değerlendirmelerini ister.

İsra suresinin 36. ayeti ile Mülk suresinin 23. ayetinin meallerini inceleyiniz. Ayetlerde öne çıkan konu ve mesajları, yalnızca ilgili ayete ait olanlar ve her iki ayette ortak olanlar şeklinde uygun alanlara yazınız.

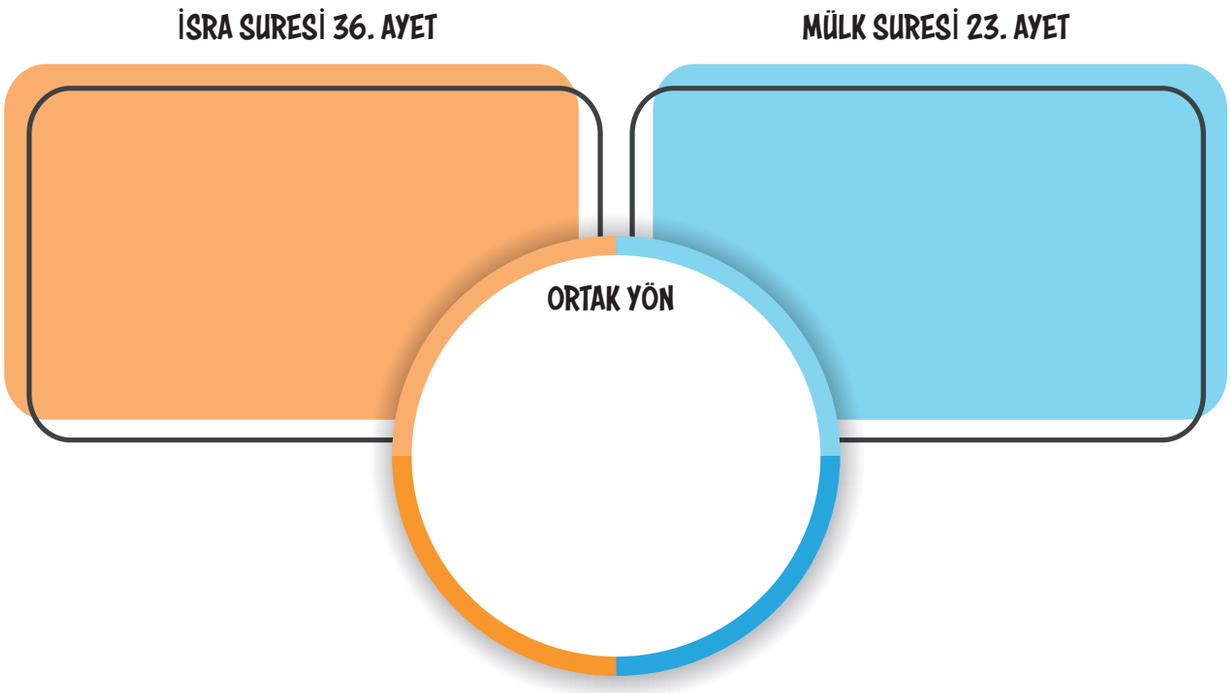

4. Zeynep ve arkadaşları, iki ayette öne çıkan konu ve mesajları belirledikten sonra bunların günlük hayatta ne ifade ettiğini düşünürler. Salih Öğretmen, ulaştıkları sonuçları farklı durumlarla ilişkilendirmelerini ister.

İsra suresinin 36. ayeti ile Mülk suresinin 23. ayetinden hareketle aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

	Ayette Öne Çıkan Mesaj	Dijital Ortamda Bu Çıkarıma Uygun Bir Davranış
İsra suresi 36. ayet		
Mülk suresi 23. ayet		

5. Etkinliğin sonunda Salih öğretmen Zeynep ve arkadaşlarından, seminerde ele alınan konuya ilişkin okul gazetesi için kısa bir yazı hazırlamalarını ister. Zeynep, çalışmaları boyunca ayetlerden ulaştığı çıkarımları yazısında bir araya getirmeye karar verir.

İsra suresinin 36. ayeti ile Mülk suresinin 23. ayetinden ulaştığınız çıkarımlardan hareketle okul gazetesinde yayımlanmak üzere "Dijital Çağda Bilgi Sorumluluğu" başlıklı kısa bir yazı yazınız. Yazınızda dijital ortamda bilgiyle karşılaşırken nelere dikkat edilmesi gerektiğini kendi cümlelerinizle açıklayınız. (En az 3 cümle yazınız.)

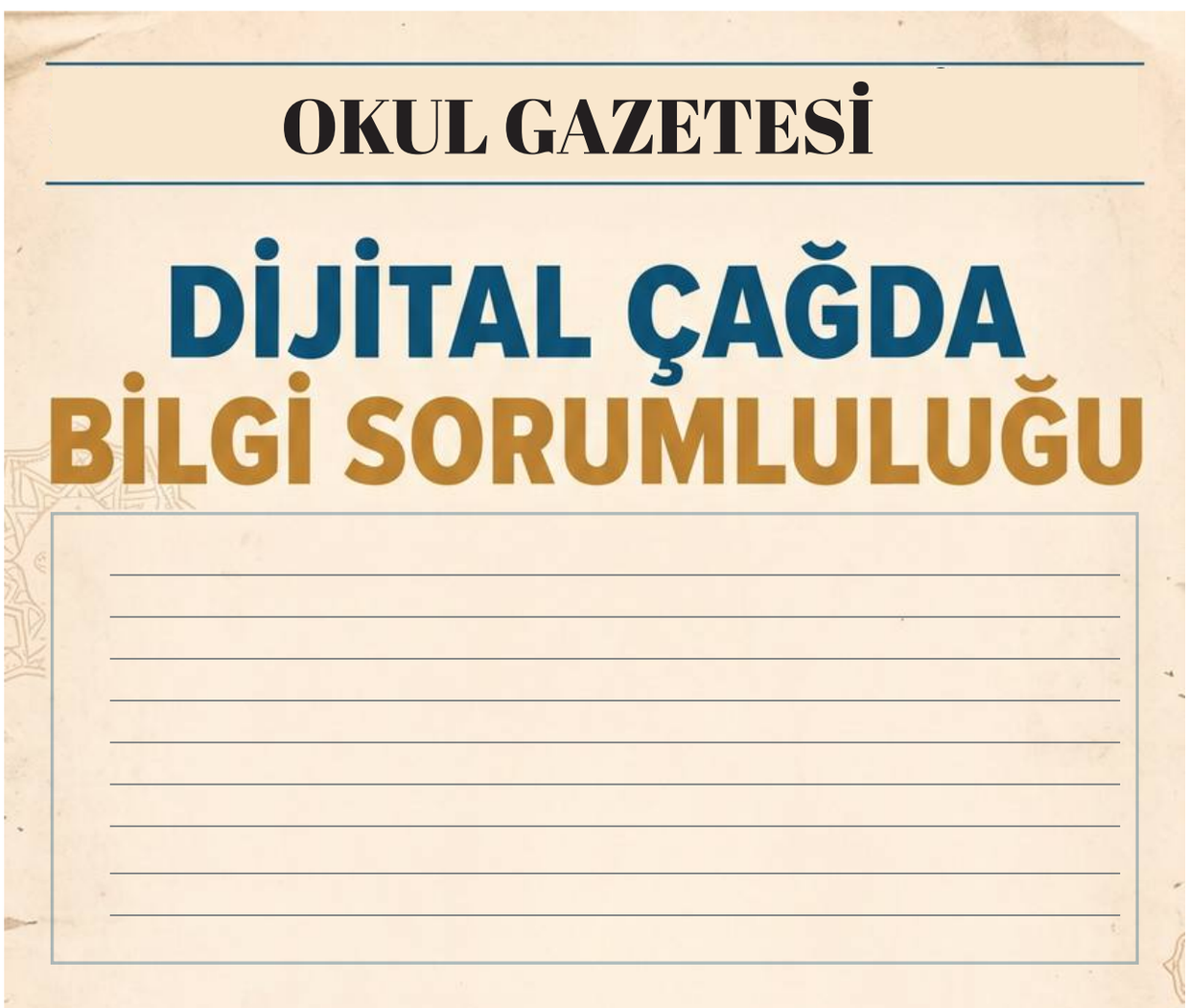

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

DKAB.10.2.1. Allah'ın (cc) varlığının delillerini müşahede edebilme

a) Allah'ın (cc) varlığının delilleriyle ilgili merak ettiklerini belirler.
b) Allah'ın (cc) varlığının delilleriyle ilgili sorular sorar.
c) Allah'ın (cc) varlığının delillerini inceler.
ç) Allah'ın (cc) varlığının delilleriyle ilgili inceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.

DKAB.10.2.1

10. sınıf öğrencileri, Coğrafya ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinin ortak faaliyeti kapsamında gökevi bulunan yerel bir rasathaneyi ziyaret ederler. Gökevindeki gösterimde galaksilerin hareketlerini, yıldızların oluşum süreçlerini ve evrendeki düzeni yansıtan görüntüleri incelerler. Rehber astronom şu bilgiyi paylaşır: "Bilim insanları; evrendeki bazı temel fiziksel özelliklerin farklı olması durumunda yıldızların, gezegenlerin ve yaşamın ortaya çıkmasının mümkün olmayabileceğini ifade etmektedir. Bu durum, evrendeki hassas dengeyi gözler önüne sermektedir." Astronom ayrıca bilimsel araştırmaların evrenin bir başlangıcının bulunduğunu ve o günden bu yana belirli yasalar çerçevesinde hareketini sürdürdüğünü de ifade eder. Bu bilgiler öğrencilerin evrenin varlığı ve işleyişi üzerine daha derin düşünmelerini sağlar. Bu sunumun ardından öğrenciler, evrendeki bu büyüleyici nizamın kaynağı üzerine kendi aralarında bir düşünce yolculuğuna çıkarlar.

1. **Gökevindeki bu sunumu izleyen bir öğrenci olduğunuzu hayal ediniz. Evrenin düzenli ve uyumlu işleyişi hakkında aklınıza gelen, en çok merak ettiğiniz üç soruyu aşağıdaki kutuya yazınız.**

2. Rasathane gezisi sonrasında din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni, sınıfta gökevindeki gözlemleri desteklemek amacıyla öğrencilere birer ayet kartı dağıtır ve evrendeki nizamı bu ayetler ışığında incelemelerini ister.

"O, yedi göğü tabaka tabaka yaratandır. Rahmân'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Bir kere daha bak! Hiçbir çatlak (ve düzensizlik) görüyor musun?" (Mülk suresi, 3. ayet)

"Ne Güneş Aya yetişebilir, ne de gece gündüzü geçebilir. Her biri bir yörüngede yüzmektedir." (Yasin suresi, 40. ayet)

"... O, her şeyi yaratmış ve yarattığı o şeyleri bir ölçüye göre takdir etmiştir." (Furkan suresi, 2. ayet)

Yukarıda verilen ayetlerde geçen ifadeleri ile gökevinde gözlemlediğiniz "hassas ayar" **arasında nasıl bir ilişki vardır? Ayetlerdeki kavramlardan hareketle evrendeki düzen hakkındaki düşüncelerinizi gerekçeleriyle açıklayınız.**

3. Sınıfta yapılan tartışmada bazı öğrenciler evrendeki düzeni tesadüf veya kendiliğinden oluşum ile açıklamaya çalışırken, diğer öğrenciler bu düzenin ilim ve kudret sahibi tek bir yaratıcının varlığını gösterdiğini savunur. Öğretmen, öğrencilerin görüşlerini neden-sonuç ilişkisi içinde değerlendirebilmeleri için tahtaya bir diyagram çizer.

Aşağıdaki diyagramda sonuç olarak "Evrendeki Kusursuz Nizam ve Uyum" **verilmiştir. Evrende gözlemlediğiniz bilimsel bulgular ve ayetlerden ulaştığınız delilleri sebep bölümüne, bu delillerden hareketle ulaştığınız mantıksal çıkarımları ise sonuç bölümüne yazınız.**

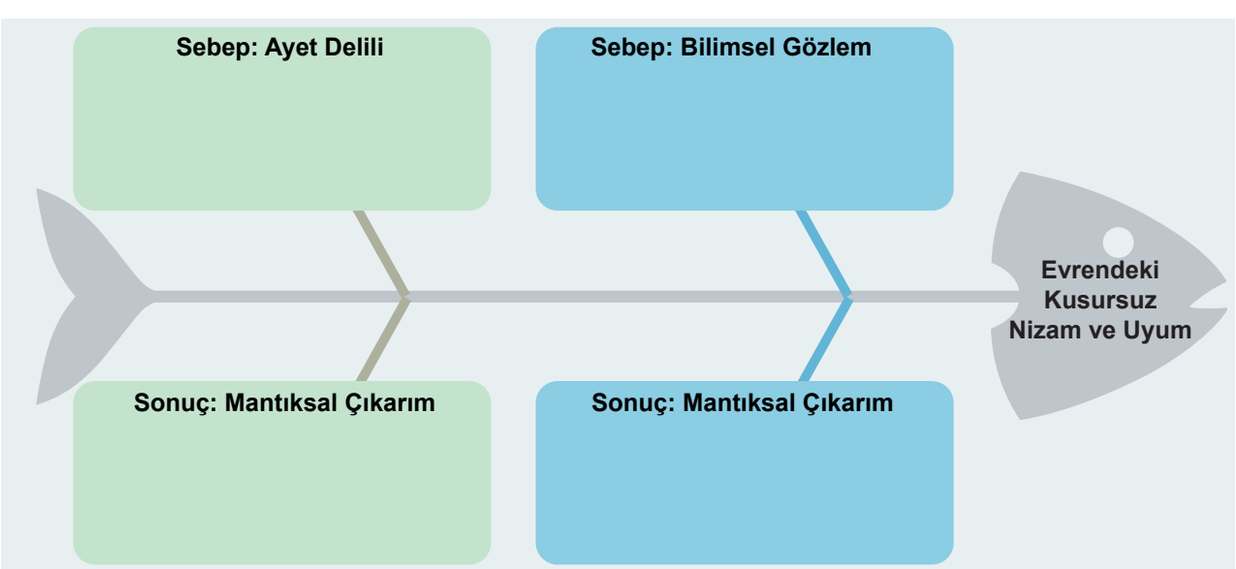

4. Gökevi gezisi boyunca ulaştığınız çıkarımları inceleyiniz. Aşağıdaki delillerden hangileri gözlemlerinizle ilişkilendirilebilir? İşaretleyiniz.

- ☐ Kozmolojik Delil
- ☐ Teleolojik Delil
- ☐ Psikolojik Delil
- ☐ Dinî Tecrübe Delili
- ☐ Sosyolojik Delil

5. Bu aşamada öğretmen, öğrencilerin delilleri neden-sonuç ilişkisi içinde değerlendirme ve bu delillerden çıkarım yapma becerilerini belirlemek amacıyla aşağıdaki tabloyu hazırlar.

Aşağıdaki bilimsel gözlemleri inceleyiniz. Bu gözlemlerin Allah'ın varlığının delilleriyle nasıl ilişkilendirilebileceğini neden-sonuç ilişkisi kurarak açıklayınız.

Evrendeki Müşahede / Önerme	Mantıksal Çıkarımınız (Neden ve Nasıl?)
1. Önerme: Elementlerin atomik yapıları ve kütle çekim yasası, canlı yaşamına izin verecek hassas aralıktadır. **Bu durumdan hangi sonuca ulaşılabilir?**	
2. Önerme: Canlıların anatomisi (örneğin gözün yapısı veya arıların petek örme mühendisliği) çevreleriyle tam bir uyum içindedir. **Bu tasarım bize neyi gösterir?**	

6. Rasathane gezisinde yaptığınız gözlemler ve ayetlerden edindiğiniz çıkarımlardan hareketle, evrendeki düzeni fark etmenin Allah'ın varlığına, çevreye ve kendi sorumluluklarınıza bakışınızı nasıl etkilediğini günlük hayatınızdan örneklerle açıklayınız.

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

DKAB.10.2.2. Allah'ı (cc) gereği gibi tanıyabilmek için O'nun isim ve sıfatlarını bağlamına uygun kullanabilme

a) Ayet ve hadislerde yer alan Allah'ın (cc) isim ve sıfatlarını fark eder.
b) Allah'ın (cc) isimleri ve sıfatları arasında ilişki kurar.
c) Allah'ın (cc) isimleri ve sıfatlarının benzerliklerini ve farklılıklarını açıklar.
ç) Allah'ın (cc) isim ve sıfatlarına sözlü ve yazılı iletişimde bağlamına uygun olarak yer verir.

DKAB.10.2.2

ALLAH'I İSİM VE SIFATLARIYLA TANIYORUM

10.sınıf öğrencileri, okulun düzenlediği “Kur’an-ı Kerim’den Hayata Rehberlik” temalı etkinlik kapsamında okul kütüphanesinde hazırlanan bir panoyu incelerler. Panoda, insanların günlük yaşamda karşılaşabilecekleri farklı olaylar karşısındaki duygu ve düşüncelerini yansıtan kısa notlar bulunmaktadır. Her notta kişinin yaşadığı durum karşısındaki arayışı, beklentisi veya düşüncesi dile getirilmektedir. Öğrenciler notları okudukça benzer durumların günlük hayatta farklı biçimlerde karşılarına çıkabileceğini düşünürler. Panoda durumların yanında 1, 2, 3 ve 4 numaralı dört zarf bulunmaktadır. Zarfların ikisinde ayet, diğer ikisinde ise hadis yer almaktadır. Öğrenciler zarfları açarak ayetleri ve hadisleri okurlar.

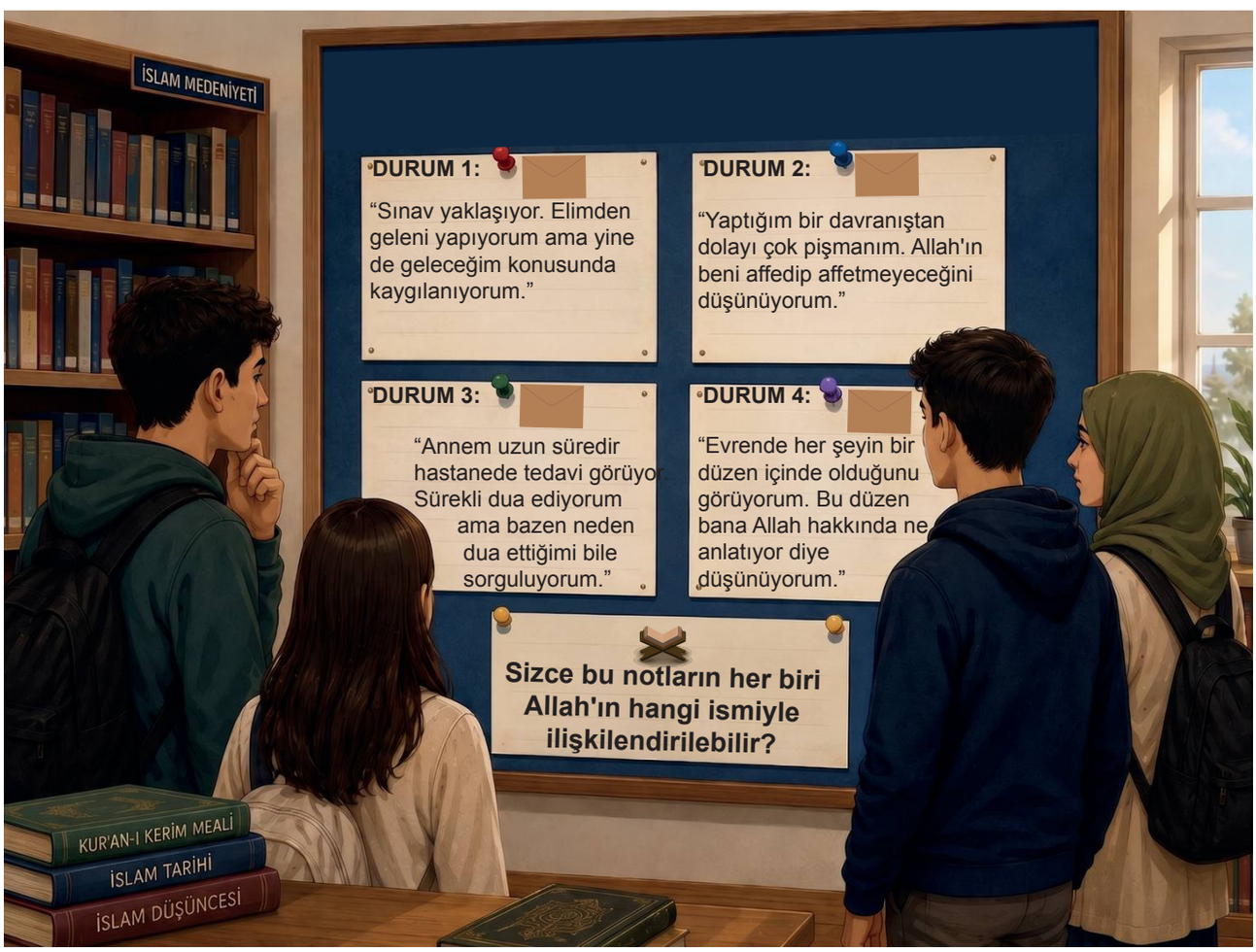

1. Zarf: Hz. Peygamber bir hastayı ziyaret ettiğinde şöyle dua etmiştir: “Ey insanların Rabbi! Sıkıntıyı gider, şifa ver. Şifa veren sensin. Senin vereceğin şifadan başka şifa yoktur. Öyle bir şifa ver ki hiçbir hastalık bırakmasın.” (Hadis)

2. Zarf: “Onlar, insanların kendilerine, ‘İnsanlar size karşı ordu topladılar, onlardan korkun.’ demeleri üzerine bu sözün imanlarını artırdığı ve ‘Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!’ dedikleri kimselerdir.” (Al-i İmrân suresi, 173. ayet)

3. Zarf: “O, yaratan, yoktan var eden, şekil veren Allah’tır. Güzel isimler O’nundur. Göklerdeki ve yerdeki her şey O’nu tesbih eder. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.” (Haşr suresi, 24. ayet)

4. Zarf: Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur:
“Allah, kulunun tövbe etmesine, sizden birinin çölde kaybettiği devesini bulduğunda duyduğu sevinçten daha çok sevinir.” (Hadis)

1. Öğrenciler, panodaki yaşam durumlarını inceledikten sonra karışık biçimde yerleştirilen zarfları açarlar. Zarfların içinden ayet ve hadisler çıkar.

Zarflardan çıkan ayet ve hadisleri okuyunuz. Bunlarda yer alan veya anlamına işaret edilen Allah'ın ismini ya da isimlerini belirleyiniz. Her ayet ve hadisin ilişkili olduğu yaşam durumunu bulup tabloya yazınız. Kurduğunuz ilişkiyi gerekçelendiriniz.

Zarf numarası	Allah'ın ismi veya isimleri	İlgili durum	Eşleştirme gerekçesi
1			
2			
3			
4			

2. Öğrenciler, panodaki yaşam durumlarını zarflardan çıkan ayet ve hadislerdeki Allah'ın isimleriyle ilişkilendirdikten sonra öğretmen çalışmayı bir adım daha ileri taşıyarak şu soruyu yöneltir: Bu özel isimler Allah'ın hangi sıfatlarını anlamamıza yardımcı olmaktadır?

Belirlediğiniz Allah'ın isimlerinden hareketle aşağıdaki tabloyu doldurunuz. Her ismin işaret ettiği zatî veya sübûtî sıfatı belirleyiniz. Ardından bu sıfatın insan hayatıyla olan ilişkisini açıklayınız.

Allah'ın İsmi	Allah'ın Sıfatı	Yaşam Durumuyla İlgili Benimsenebilecek Tutum
Eş-Şâfî		
El-Vekîl		
Et-Tevvâb		
El-Hâlık ve El-Bârî		

3. Öğrenciler, yaptıkları çalışmaların ardından Allah'ın isim ve sıfatlarını daha yakından incelemeye karar verirler. Öğretmenleri, isim ve sıfatların Allah'ı tanımadaki yerini düşünmelerini ve özellikle Rahmân isminin günlük hayattaki yansımalarını fark etmelerini ister.

a. Aşağıda verilen kelimelerin Allah'ın ismi mi yoksa sıfatı mı olduğunu belirleyerek ilgili alana yazınız. Ardından her bir kelimenin anlamını kendi cümlelerinizle açıklayınız.

	İsim / Sıfat	*Anlamı*
İlim		
Rahîm		
Rezzâk		
Tekvin		
Rahmân		
İrade		
Kudret		
Kelâm		
Halîm		

b. Allah'ın isimleri ile sıfatlarını karşılaştırınız. Aralarında belirlediğiniz bir benzerliği ve bir farklılığı ayrı ayrı yazınız.

Benzerlik	*Farklılık*

c. Allah'ın Rahmân isminin günlük hayattaki yansımalarına iki örnek vererek açıklayınız.

1

2

4. Öğrenciler, Allah'ın isimlerinin anlamları üzerine konuşurken Ayşe, Mehmet ve Zeynep farklı görüşler dile getirirler.

Allah'ın isimleriyle ilgili aşağıdaki görüşleri inceleyerek verilen soruları cevaplayınız.

a. Öğrencilerden hangisinin görüşünün doğru olduğunu düşünüyorsunuz? İşaretleyiniz.

☐ Ayşe ☐ Mehmet ☐ Zeynep

b. Seçiminizin gerekçesini yazınız.

c. Yanlış olduğunu belirlediğiniz görüşlerdeki hataları düzelterek yeniden yazınız.

d. Allah'ın isimlerinin anlamlarını doğru bilmenin insanın Allah hakkındaki düşüncelerine etkisini açıklayınız.

5. Okul yönetimi, hazırlanan panonun diğer öğrenciler için de yol gösterici olmasını ister. Bunun üzerine panoya öğrencilerin hazırlayacağı kısa mesajların da eklenmesine karar verilir.

Panoda yer alan yaşam durumlarından birini seçiniz. Seçtiğiniz duruma uygun olarak Allah'ın isimlerinden en az birini kullanacağınız kısa bir pano mesajı yazınız. Mesajınızın seçtiğiniz yaşam durumuyla anlam bakımından uyumlu olmasına dikkat ediniz.

Seçebileceğiniz Yaşam Durumları		
Durum 1	Sınav kaygısı yaşayan öğrenci	◯
Durum 2	Yaptığı davranıştan dolayı pişman olan öğrenci	◯
Durum 3	Hasta yakını için dua eden öğrenci	◯
Durum 4	Evrendeki düzen üzerine düşünen öğrenci	◯

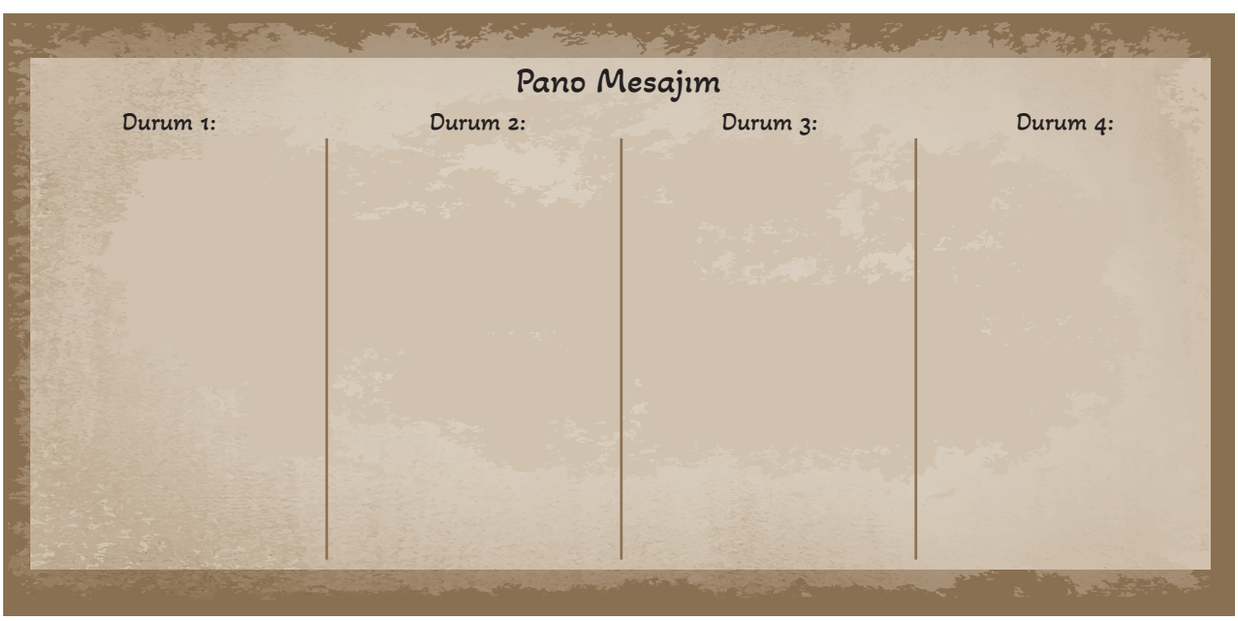

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

DKAB.10.2.3.Haşr suresinin 22-24. ayetlerindeki mesajları anlamak için Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme

a) Ayetlerin mealini bulur.
b) Ayetlerde geçen konu ve kavramları belirler.
c) Ayetleri içeriklerine göre sınıflandırır.
ç) Ayetlerin içerdiği mesajlarla ilgili çıkarım yapar.
d) Ayetlerde verilen mesajlarla ilgili çıkarımlarını kendi cümleleriyle ifade eder.

DKAB.10.2.3

İLAHİ SANATIN İZİNDE ESMAYIHÜSNÂ

Okulun Kültür ve Sanat Kulübü öğrencisi olan Murat ve arkadaşları, öğretmenleri rehberliğinde "İlahi Sanatın İzinde Esmayıhüsna" adlı hat sergisini ziyaret ederler. Sergide, ayetlerin ve Allah'ın isimlerinin hüsnühat sanatıyla işlendiği çeşitli eserler bulunmaktadır.

Öğrencilerin dikkatini serginin özel bir bölümünde yan yana yer alan üç büyük ahşap levha çeker. Levhalarda Haşr suresinin 22, 23 ve 24. ayetlerinin Arapça metinleri hüsnühat sanatıyla yazılmıştır. Murat ve arkadaşları levhaları dikkatle incelerken müze rehberi, öğrencilere sergi gezisi için hazırlanan etkinlik kitapçıklarını dağıtır. Kitapçıkta, levhalarda yer alan ayetleri incelemelerine yönelik çeşitli görevler bulunmaktadır.

1. **Size sunulan Kur'an-ı Kerim meallerinden veya güvenilir dijital kaynaklardan Haşr suresinin 22, 23 ve 24. ayetlerinin meallerini bulunuz. Bulduğunuz mealleri etkinlik kitapçığındaki ilgili alanlara yazınız.**

LEVHA 1 (Haşr suresi 22. ayet meali)	LEVHA 2 (Haşr suresi 23. ayet meali)	LEVHA 3 (Haşr suresi 24. ayet meali)
هُوَ اللّٰهُ الَّذِي لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِۚ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ	هُوَ اللّٰهُ الَّذِي لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُۜ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ	هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰىۜ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

2. Müze rehberi, öğrencilere ayetlerde geçen Allah'ın isimlerinin farklı anlamlar ifade ettiğini belirtir.

Ayet meallerinden hareketle aşağıda verilen esmayıhüsnaları anlamlarıyla eşleştirerek uygun harfi ilgili alana yazınız.

Esmayıhüsnâ	Anlam
a. Bâri	☐ İradesini her durumda yürüten, yaratılmışların hâlini iyileştiren
b. Mütekebbir	☐ Güven veren, vaadine güvenilen, inananları azabından emin kılan
c. Kuddüs	☐ Bütün varlıkları bir model olmaksızın yaratan
ç. Mümin	☐ Azamet ve yüceliğini ortaya çıkaran, gözler önüne seren, büyüklük ancak kendisine yaraşan
d. Cebbar	☐ Her türlü eksiklikten münezzeh olan
e. Selam	☐ Kâinatın bütün işlerini gözetip yöneten
f. Müheymin	☐ Esenlik kaynağı, esenlik veren, selâmete çıkaran

3. Murat, Haşr suresi 22. ayeti incelerken "gaybı da şehadeti de bilen" ifadesinin dikkat çekici olduğunu fark etti. Müze rehberi, bu iki kavramın ayetin mesajını anlamada önemli bir yere sahip olduğunu belirterek öğrencilerden kavramları karşılaştırmalarını istedi.

Aşağıdaki bilgi kartlarını inceleyiniz. Her kartın ait olduğu bölgeyi belirleyerek kart numarasını şemadaki uygun alana yazınız.

Bilgi Kartı 1

İnsanın görerek, işiterek veya dokunarak idrak edebildiği duyusal alandır.

İçinde yaşadığımız, gözlemleyebildiğimiz ve araştırabildiğimiz evreni kapsar.

Bilgi Kartı 2

Allah'ın ilmi her ikisini de kuşatır.

Gizli ya da açık hiçbir şey Allah'a saklı kalmaz, her iki âlem de O'nun bilgisi ve mutlak hâkimiyeti altındadır.

Bilgi Kartı 3

İnsanın duyu organlarıyla algılayamadığı ve hakkında vahiy yoluyla bilgi edinebildiği alandır. Melekler ve ahiret hayatı bu alana örnek verilebilir.

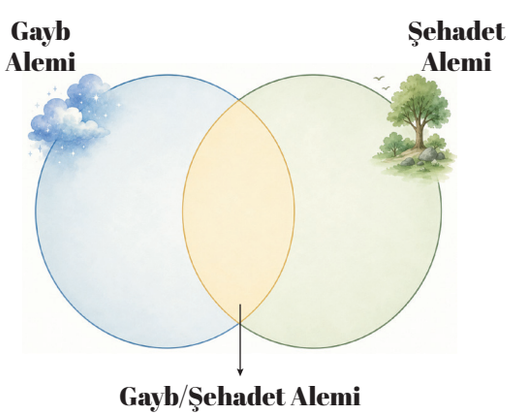

4. Murat, Haşr suresi 24. ayetindeki “Göklerdeki ve yerdeki her şey O’nu tespih eder.” ifadesinin ne anlama geldiğini merak etti. Müze rehberi, ayetin mesajını anlamada “tespih” kavramınının önemli olduğunu belirterek öğrencilerden bu kavramı analiz etmelerini istedi.

Haşr suresi 24. ayetini ve ders kitabındaki açıklamaları dikkate alarak “tespih” kavramına ait ilgili alanları doldurunuz.

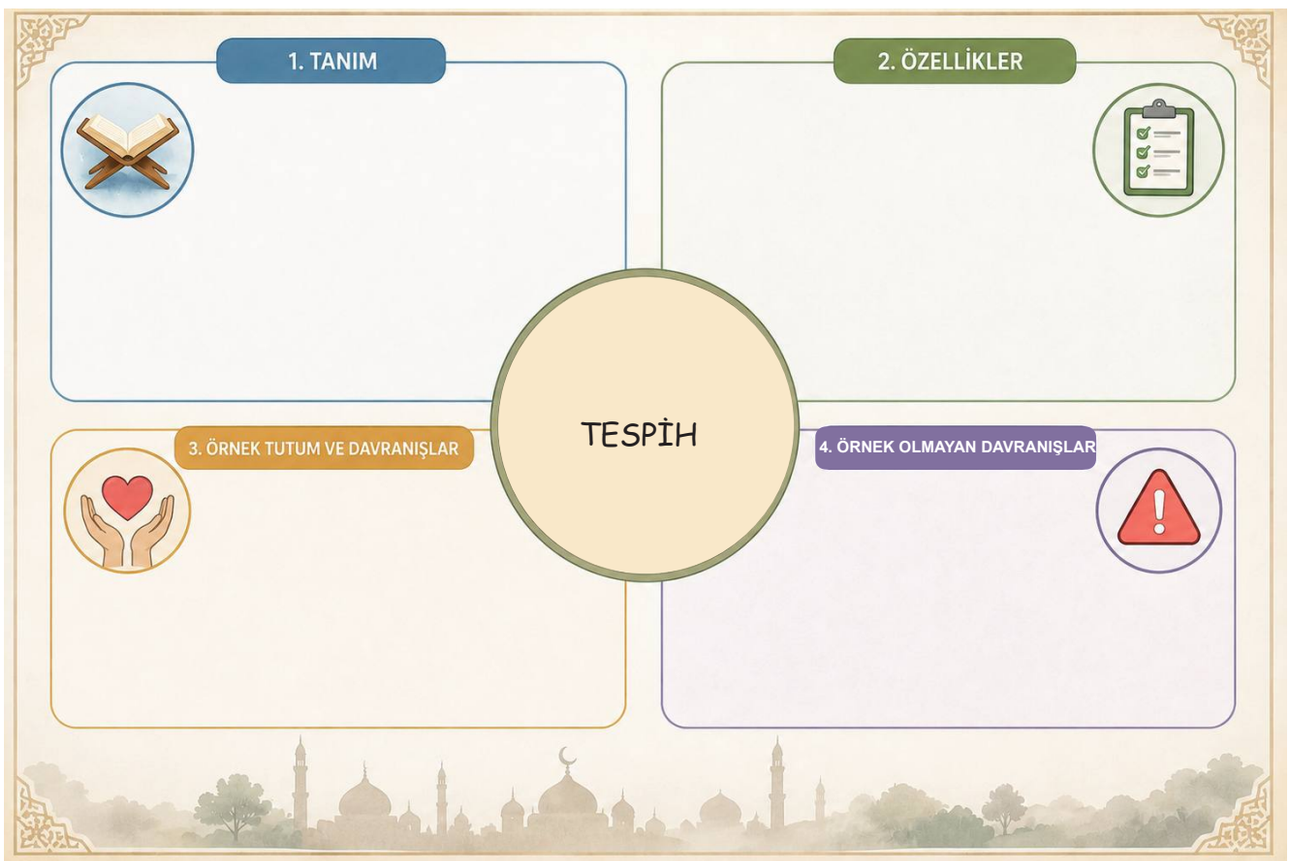

5. Murat, yaptığı incelemeler sonucunda ayetlerde geçen Allah'ın isimlerinin bir anlam bütünlüğü oluşturduğunu fark eder. Rehber öğretmen, bu isimlerin Allah'ın farklı özelliklerini birlikte tanıttığını belirtir.

Aşağıda verilen isimler arasındaki anlam ilişkisini açıklayarak boş alanları kendi cümlelerinizle tamamlayınız.

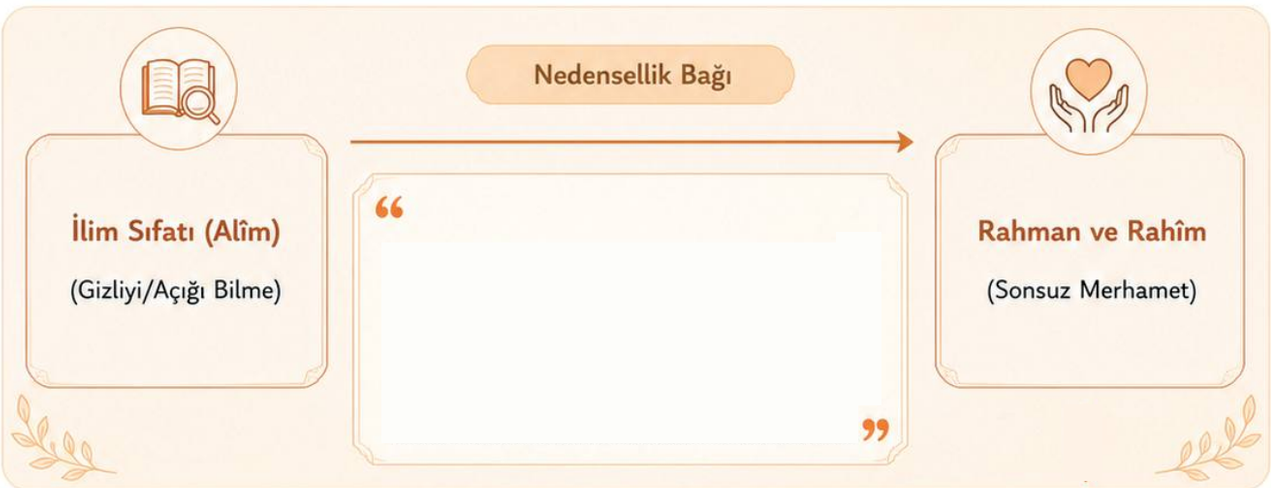

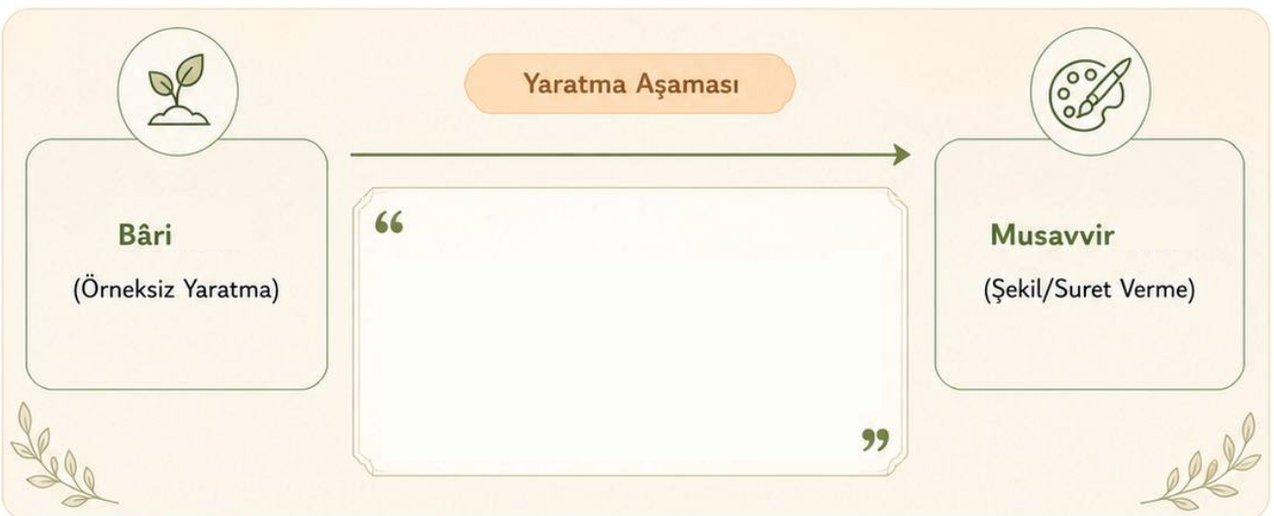

6. Serginin sonunda Murat; üç levhada Allah'ın farklı yönleriyle tanıtıldığını fark eder.

Haşr suresinin 22, 23 ve 24. ayetlerini içeriklerine göre sınıflandırarak tabloyu doldurunuz. Ardından yaptığınız sınıflandırmadan hareketle ayetlerin ortak mesajı hakkında ulaştığınız çıkarımı kendi cümlelerinizle yazınız.

İçerik başlığı	İlgili ayet	Ayette öne çıkan isim ve kavramlar
Allah'ın bilgisi ve merhameti		
Allah'ın egemenliği ve yüceliği		
Allah'ın yaratması ve varlıkların O'nu tespih etmesi		

Ayetlerin ortak mesajı hakkında ulaştığım çıkarım:

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

YAZILI PUSULASI

Çözümlere buradan ulaş

10. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğrenme Etkinlikleri Seti 2. Bölüm (2026-2027)

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF’nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net